

Praktiske Frankrike

Norske institusjoner og studenter begynner for alvor å få øynene opp for arbeidspraksis som en del av utdanningen. De norske sivilingeniørstudentene i Toulouse får tre praksisperioder på vitnemålet. Mange får jobb før de er ferdige å studere.

En regntung søndag formiddag i sørvestlige Frankrike, november 2012: Anja Lanes (24) fra Risør sitter på en bord i et klasserom i Toulouse og hiver i seg en banan og en dobbel espresso. Hun har nettopp vært på to jobbintervjuer med norske bedrifter, og har fem minutter på seg før hun skal i et tredje.

TEKST: KJERSTI BROWN OG RUNO ISAKSEN

– Jeg ser på dette som intensiv jobbintervju-trening, ler Anja Lanes.

Hun er midt i sitt fjerde år ved den anerkjente franske ingeniørskolen Institut National des Sciences Appliquées (INSA), og spesialiserer seg innen elektronikk og kybernetikk. Norge har en avtale med INSA

Toulouse (NORGINSA) som sikrer norske studenter plass ved det femårige masterstudiet i teknologi. Lanes vet at hun vil være attraktiv på arbeidsmarkedet når hun er ferdig med studiet.

– Valgmulighetene er så mange. Det er et luksusproblem. Det jeg vet, er at jeg veldig gjerne kunne tenke meg å jobbe med systemanalyse og -integrering, sier hun.

Ved INSA er arbeidspraksis obligatorisk: studentene jobber i en bedrift i en måned etter første studieår, tre måneder etter fjerde år og hele sistesemesteret i femte året. Bedriften kan være i Frankrike eller i Norge, eller i et annet land. Mange av de norske studentene skaffer seg arbeidspraksis hjemme, for å etablere kontakter der.

– Man er uansett garantert jobberfaring og får også mulighet til å tjene en del penger i løpet av studietiden, sier Lanes.

TILTREKKER SEG AMBISIØSE STUDENTER

Behovet for ingeniører i Norge er stort, og studentene i Toulouse har rykte på seg for å være flinke. Derfor sender bedrifter i Norge hvert år representanter hit for å rekruttere ansatte til både sommerjobber, prosjekter og faste stillinger. ANSA Frankrikes årlige næringslivs-symposium i Toulouse har lang tradisjon, og har sikret mange studenter kremjobber, også før de er ferdig med studiene. Seks bedrifter tok turen til Toulouse under Norsk-Fransk Forum (NFF) i november 2012.

Styreleder Ingrid Øvrum Sem, sammen med de andre i ANSA Frankrike-styret, har jobbet dag og natt i flere uker for å få de siste brikkene til NFF på plass; alt fra foredragsholdere, bedriftspresentasjoner, overnatting, lokaler og restaurantreservasjoner organiseres ved siden av krevende studier.

– Vi har allerede fått veldig gode tilbakemeldinger, både fra studenter, foredrags-

▲ INTERVJUAVTALE: Anja Lanes lager avtale om jobbintervjuer med den norske bedriften BEKK Consulting under Norsk-Fransk Forum. (Foto: Luca Cutolo)

▲ PUST I BAKKEN: Et velfortjent pause mellom jobbintervjuer en søndags formiddag. (Foto: Luca Cutolo)

holdere og bedrifter, sier hun når den hektiske helgen er overstått.

Sem går andreåret på bachelorstudiet i økonomi og ledelse ved Université Toulouse 1 Sciences Sociales (UT1). Som student i Frankrike får man mye gratis, i tillegg til fag, mener hun.

– Språk og kulturforståelse sier seg selv, men det er ikke nødvendigvis det viktigste. Jeg tror også vi blir mer fleksible, selvstendige og kreative i problemløsning. Generelt er de norske studentene i Toulouse ambisiøse og vet hva de vil, sier hun.

Sem understreker at studier i Frankrike ikke passer for alle, og at det er nok av utfordringer.

– Ta det franske byråkratiet for eksempel – en frustrerende treg papirmølle. Eller hierarkiet, der man som student ikke akkurat når spesielt høyt opp. Ved å komme oss gjennom disse prøvelsene i tillegg til studiene, opparbeider vi oss selv tillit som senere kommer oss til gode ikke bare som jobbsøkere, men på alle arenaer, legger hun til.

STOR OVERGANG

Anja Lanes stortrives i Frankrike, selv om hun gjerne innrømmer at overgangen til det franske skolesystemet var tøff.

– På videregående i Norge kunne jeg finne på å gjøre lekser bare i friminuttene. Sånt fungerer ikke i Frankrike. Her har vi mange fag samtidig, og hvert av dem holder høyt nivå. Man må jobbe mye, hele tiden, sier Lanes.

Overgangen fra norsk til fransk system gjøres noe mykere ved at de norske studentene i Toulouse samles i en egen klasse det første året. På den måten skreddersys undervisningen etter deres behov.

– Opplegget det første året er helt nødvendig, spesielt for de som kommer rett fra videregående. Du trenger ikke å kunne fransk på forhånd. Franskkunnskapene er integrert i studiet og kommer automatisk etter hvert, sier Lanes.

Studiet gir både basisstøtte og støtte til skolepenger gjennom Lånekassen.

– Vi betaler skolepenger, men livet i Frankrike er billigere enn i Norge. Sammenlignet med studenter i Norge, tror jeg vi har ganske god råd. Vi bor i større leiligheter og kan spise ute, sier hun.

INTERNASJONALT ARBEIDSLIV

Antallet norske studenter som tok praksis i Europa gjennom Erasmus-programmet doblet seg det siste studieåret. Leder for

internasjonalt kontor ved Høyskolen i Oslo og Akershus, Dagrun Kvammen, mener det er på tide at norske institusjoner innser verdien av praksis i utdanningen.

– I Norge har vi en svak tradisjon for dette. Det må vi gjøre noe med. Vi må kvalifisere studentene våre til det internasjonale arbeidslivet de faktisk skal inn i. Stikkordet her er «employability» – gjennom praksis i utlandet blir studentene forberedt på det som kommer, sier Kvammen, som også leder det nasjonale utvalget for Erasmus i Norge.

ØKENDE KONKURRANSE

Administrerende direktør i Hovedorganisasjonen Virke, Vibeke Hammer Madsen, hadde også tatt turen til NFF for å gi de norske studentene en innføring i hvordan norsk næringsliv fungerer. Virke representerer 16 500 virksomheter og rundt 210 000 ansatte i mange ulike bransjer.

– Norge ønsker å se på seg selv som internasjonalt. Sannheten er at nordmenn er utrolig norske, også når de rekrutterer til bedriftene sine, sier Madsen. Hun mener studentene i Toulouse har gjort et godt valg når de studerer i utlandet. Men hun minnet dem også om at fremtidige arbeidsgivere i Norge kan trenge noe ekstra overbevisning. ▶

▲ PÅ JOBBINTERVJU: Frode Bonesvoll fra Bekk har tatt turen til Toulouse for å rekruttere blant studentene der. Anja Lanes viser frem CV-en sin. (Foto: Luca Cutolo)

▲ IKKE BARE FAG: Leder for ANSA-Frankrike, Ingrid Øvrum Sem, mener man som student i Frankrike får mye gratis. (Foto: Luca Cutolo)

▲ DELER KUNNSKAP: Vibeke Hammer Madsen fra Virke (til h.) møter norske studenter i Frankrike. (Foto: Kjersti Brown)

– Mange er nok fortsatt litt reddet for utenlandsstudentene, fordi de er annerledes. For de som ønsker å jobbe i Norge, er det veldig lurt å bruke praksisperioder til å bygge nettverk hjemme, sier hun.

I forbindelse med Virkes årskonferanse i 2012, foretok de en spørreundersøkelse for å finne ut hvordan forskjellige grupper nordmenn ser på konkurranseutsiktene i norsk arbeidsliv. Resultatene var interessante. Ifølge Madsen er det de som studerer i dag som faktisk skjønner i hvilken

grad norsk arbeidsliv kommer til å møte internasjonal konkurranse fremover.

– Nærmere 80 prosent av studentene svarte at de kommer til å møte konkurranse fra land som India, Brasil og USA. Under halvparten av de spurte fra min egen generasjon er klar over dette. De har innstillingen: "Er jeg norsk, så får jeg jobb", sier Madsen.

NORGES FEMTE STØRSTE HANDELSPARTNER

– Hver tredje fisk som havner på en fransk tallerken og en tredel av all gass som

Frankrike importerer, kommer fra Norge. Samtidig blir norsk kultur stadig mer populær i Frankrike, sier Guri Skoklefall, utdanningsråd ved den norske ambassaden i Paris.

Hun mener det finnes mange grunner til at flere norske studenter bør sirkle inn Frankrike.

– Som verdens femte største økonomi har Frankrike en dominerende rolle både i EU og i global sammenheng. Over 90 norske bedrifter har kontorer i landet, deriblant Statkraft, Det norske Veritas og Innovasjon Norge. Også disse trenger fransk-norsk kompetanse.

Det er et særlig behov for kandidater som behersker fransk språk og kultur, ifølge Skoklefall.

– Fransk er viktig i en rekke internasjonale organisasjoner, som OECD, Unesco, Europarådet, EU-apparatet i Brussel. 500 millioner mennesker snakker fransk, spredt over hele verden, sier hun.

Samarbeid med Frankrike

- I studieåret 2011–2012 var 600 norske studenter på opphold i Frankrike, omtrent likt fordelt på helgradsstudenter og delstudenter. Tallet har vært jevnt økende over mange år.
- I Frankrike tilbyr særlig handelshøyskolene stadig flere kurs på engelsk. NHH og BI er eksempler på norske læresteder som har avtaler med denne typen skoler.

- Toulouse-avtalene er en fellesnevner for Norges samarbeid med INSA Toulouse og Université Toulouse 1 Sciences Sociales (UT1). INSA Toulouse tilbyr en femårig mastergrad i teknologi, hvor de norske studentene kommer inn på et tilrettelagt opplegg kalt NORGINSA som varer de tre første årene. Ved UT1 tilbyr en fireårig bachelorgrad i økonomi og ledelse. Det tilrettelagte studieopplegget for de norske studentene her varer de tre første årene og kalles Action Norvège.

Nitti norske bedrifter i Frankrike

– Det er behov for nordmenn som behersker fransk språk og kultur, sier seniorrådgiver i Innovasjon Norge, Martin Hennem.

TEKST: RUNO ISAKSEN

Samhandelen med Frankrike har vært og er svært viktig for Norge, spesielt i en tid hvor verdensøkonomien er ustabil. Hennem er ansvarlig for eksport og handel ved Innovasjon Norges Paris-kontor, hvor man bistår norske bedrifter som vil etablere seg i det franske markedet med markedsrådgiving, kontakter og praktisk assistanse. Han viser til at 90 norske selskaper er etablert i Frankrike, og at tallet er stabilt.

– Menvi opplever en klar pågang fra små- og mellomstore bedrifter som jobber målrettet mot det franske markedet. Dette gjelder innen tradisjonelle norske sektorer som energi, metall og fisk- og sjømat, men også innen IKT, design, mote og maritim industri, hvor Frankrike er et naturlig marked. Også reiselivssektoren i Norge viser interesse, og det er økende etterspørsel etter bærekraftige naturopplevelser blant franskmenn.

Tillit til handelspartnere og kulturforståelse er nødvendig for å lykkes, tror Hennem.

– I møter med franske forretningsforbindelser er det nærmest en regel å bruke tid på å bygge opp tillit. Dette skjer ikke bare ved å diskutere forretninger, men også ved å vise at man har innsikt i fransk samfunn og debatt. Franskmenn er stolte av sin kultur og rike historie, poengterer Hennem.

Gode franskkunnskaper kan være nyttig også utenfor Frankrike. Hennem viser til at Afrika er en stadig mer aktuell handelspartner.

– Behovet for infrastruktur, miljø- og energiløsninger gir nå norske bedrifter muligheter lenger sør enn før. Store deler av Nord- og Vest-Afrika er fransktalende. Franske bedrifter er aktive i denne regionen, og for et lite norsk selskap med ledende teknologi kan det å knytte seg til et fransk selskap forenkle veien inn på nye markeder, sier han.

– Reiselivsdestinasjonen Norge er også velansett av franskmenn som ønsker nye natur-, mat- og kulturopplevelser. Nettsider

▲ Tillit og kulturforståelse er nødvendig for å lykkes i Frankrike, mener Martin Hennem. (Foto: Innovasjon Norge)

med informasjon på fransk, tilpassing av brosjyrer og menyer til fransk, fransktalende guider og andre grep vil gjøre Norge enda mer attraktivt som reisemål for dem, legger Hennem til.

Notert

Kvotordningen evalueres i 2013

Kvotordningen er den største stipendordningen for utenlandske studenter i Norge og har eksistert siden 1994, som en videreføring av U-landsparagrafen fra 1977. I St.meld.nr 14 (2008-2009) Internasjonalisering av utdanning, varslet regjeringen en ny evaluering av kvotordningen ettersom rammevilkårene for ordningen har endret seg betydelig siden forrige evaluering i 2001.

Kunnskapsdepartementet utlyste evalueringen av kvotordningen i januar 2013 med en ramme på 2,5 millioner norske kroner. Ifølge mandatet skal evalueringen belyse effekter av ordningen, forvaltningen av den og fremme forslag til endringer. Evalueringen starter opp så snart kontrakt er inngått med evaluerer. Etter planen skal evalueringsrapporten ferdigstilles innen utgangen av november 2013.

Vil jobbe i Norge

Muligheten for å starte en karriere i Norge er en viktig grunn til at internasjonale studenter søker seg hit. Det framgår av en ny rapport fra INTA-prosjektet (Integrating Global Talent Norway). Sytti prosent av de spurte hadde Norge som førstevalg. Dette er de fem hovedgrunnene for å studere i Norge: Kurs/studier på engelsk, gratis utdanning, Norge er et trygt land, muligheten for å jobbe i Norge etter studiene, en norsk grad vil forbedre kamieremulighetene generelt. Majoriteten ønsker å jobbe i Norge etter studiene, viser rapporten. De fire viktigste grunnene for å forlate Norge etter endte studier: Ingen jobbmuligheter, jobbtillbud i et annet land, norsk byråkrati, og personlige grunner. Selv om kvaliteten på norsk utdanning og forskning ikke er blant de aller viktigste faktorene for valg av studieland, er studentene i stor grad tilfreds med kvaliteten på utdanningen de får. INTA er initiert av Abelia, Akademikere, NFR, NHO og SIU, og undersøkelsen er utført av Damvåg. I alt 2 156 aktive studenter og 1 533 tidligere studenter deltok.

Flere tar praksis i utlandet

Antallet norske studenter som reiser på Erasmus praksisopphold er doblet på ett år. Flere norske institusjoner benytter seg av ordningen.

TEKST: FRØY KATRINE MYRHØL

SIUs mobilitetsrapport 2012 viser at Norge lå lavest i Norden for Erasmus praksisopphold i 2010–2011, da bare 79 studenter reiste ut. I 2011–2012 reiste 148 studenter ut, som er en dobling.

Avdelingsdirektør på SIU, Vidar Pedersen, tror at økningen skyldes SIUs og Erasmus-utvalgets informasjonsarbeid mot UHR-sektoren, blant annet med en håndbok for institusjonene.

– Norge har ikke hatt stor tradisjon for praksis i utlandet, og vi har derfor jobbet for å få institusjonene til å sende studentene sine ut. Siden Norges industri er meget eksportrettet, tror vi at tettere kontakt med næringslivet

vil heve kvaliteten på utdanningene, sier Pedersen, som synes økningen er gledelig.

Praksisopphold i utlandet har også fått større fokus i nasjonal politikk. Ifølge kunnskapsminister Kristin Halvorsen kan praksisopphold gjøre studentene mer interessante når de skal ut i arbeidsmarkedet.

– Praksisopphold i utlandet gjennom Erasmus er en god ordning. I motsetning til en rekke europeiske land, har ikke høyere utdanning i Norge hatt et slikt tilbud innenfor de mer akademiske fagene. Ordningen kan gjøre utdanningene mer praksisnære og innovative og gi studentene kompetanse om samhandling på tvers av kultur- og språkforskjeller, sier Halvorsen.

HINDER I RAMMEPLANENE

Også antallet norske institusjoner som tilbyr Erasmus praksisopphold har økt, fra 15 til 23 det siste studieåret. Men til tross for økte praksisfall, er det fremdeles mange norske utdanningsinstitusjoner som ikke er med. Vidar Pedersen tror noe av årsaken kan ligge i de store profesjonsutdanningenes rammeplaner.

– I dagens Erasmus-program må en kandidat reise ut i minst tre måneder for å få støtte, mens mange store profesjonsutdanninger bare har krav om ti ukers praksis i rammeplanen. Løsningen kan ligge i det nye Erasmus for alle-programmet, som legger opp til at studenter kan få støtte til å reise på praksis i minst åtte uker. Hvis dette er tilfelle, tror vi at tallene vil gå markant opp, siden et stort hinder vil fjernes, sier han.

DRIVKRAFT I FAGMILJØENE

Rådgiver på SIU, Kristin Amundsen, tror at institusjonene må være fleksible for å øke antallet studenter som tar praksis i Europa. Mange norske utdanninger har liten tradisjon for praksis, og ingen automatikk i å sende studentene ut.

– Utfordringen er også den faglige kvalitets-sikringen, siden institusjonene vil sørge for at studentene får et like godt tilbud

ute som hjemme. Det er viktig at også fagmiljøene er en drivkraft for praksis i utlandet, ikke bare administrasjonen. Innen arkitektur- og kunsthøgskolen er det en større andel av studentene som reiser ut. Ofte skjer dette gjennom kontakter fagmiljøene selv har knyttet gjennom lærermobilitet, sier Amundsen.

En av satsningene innen praksisopphold nå er ingeniørfagene, som har fått nye rammeplaner. Der ligger det en mulighet for studiepoenggivende praksis, samt et internasjonalt semester som en del av utdanningen. Her er det stort potensial for å øke koblingen til Erasmus praksisopphold i utdanningen.

– I dagens jobbmarked er språkferdigheter og erfaring fra internasjonalt arbeids- og næringsliv etterspurt, og dette gjelder i større grad også for ingeniørfaget. I Tyskland er det for eksempel ikke mulig for ingeniører å få jobb uten å ha vært praktisk i en bedrift. Store norske selskaper har også samarbeidspartnere eller filialer i utlandet, med krav om kunnskaper om lokalt næringsliv, noe en student kan ha stort utbytte av å tilegne seg gjennom praksis, sier Vidar Pedersen.

Erasmus praksisopphold

- Norske studenter kan ta et praksisopphold ved en europeisk arbeidsplass som en del av studiet gjennom Erasmus. Praksisoppholdet kan vare fra tre til tolv måneder.
- Vertsinstitusjonene for praksisopphold kan være bedrifter, opplæringscentre, forskningscentre og andre organisasjoner i Europa. Arbeidsplassen kan også være norske bedrifter med kontorer i utlandet.
- Studentens hjemmeinstitusjon godkjenner et Erasmus praksisopphold som en del av studieløpet.
- www.siu.no/erasmus